

OM IDENTITET KNUTEN TILL NATION ELLER TILL GRADEN AV GLOBALISERING OCH INTERNATIONALISERING

Tina Carlsson

Jag hörde en människa säga:

– Nationalitet kommer att upphöra att vara en del av vår identitet, istället kommer kanske religion och hobby vara några våra starkaste identitetsmarkörer som till exempel: Jag är en golfande muslim.

Vad jag önskar att det var sant, eller är det sant? Är inte tiden innan dess nästan oändlig?

OS i Turin pågår som intensivast. Att tänka på ovanstående citat och titta på invigningen var en smått surrealistiskt upplevelse. I timal marscherade atleter fram bakom 'sin' fana samtidigt som speakerrösten noggrant informerade om vem det var som fått förtroendet och äran att bära respektive lands fana. Men innan dess hade värdlandets fana burits in på utsträckta händer av en vacker modell i en magnifik klänning. En gudinna som bar fram det allra heligaste. Allt var ljussatt i värdnationens färger, hela arenan sköljdes över av färgerna, som i en saga, för fantastisk för att vara sann, men det var alldeles verkligt. Men ändå, och ändå, efter alla flaggor, framfördes en sång vars innebörd är en innerlig önskan om en nationsupplöst värld, "Imagine" av John Lennon. Vem har iscensatt detta? Vad tänkte de på? Är ingenting på riktigt?

Jag hörde en annan människa säga, en annan människa bosatt i Israel.

Han sa, han sa:

– Nationen har ingen betydelse för mig.

Jag tyckte det var märkligt. Hur kan det vara så? I en nation som kämpar så hårt för sin rätt att existera, vars hela fundament bygger på en folkgrupps innersta längtan efter ett eget land, för att dess trauma är den djupaste förnedring som kan drabba ett folk utan tillhörighet. Hur kan det vara så? Hur kan han vara på den platsen och säga att nation inte har någon betydelse? På platsen som nästan är själva sinnebilden för den död och smärta som kan drabba människor utan land, eller tvärtom hur mycket död och smärta som kan drabba människor när nation blir det viktigaste.

Det är möjligt, förmodligen alldeles sant att nation inte har betydelse för honom, men ändå.

Vi lever i en globaliserad värld, ja, det vet väl alla nu. Har någon missat det? Förmodligen har många missat det, många har förmodligen missat det, men om vi låtsas. På vilket sätt är det giltigt för var och en av oss?

Är jag globaliserad? På vilket sätt tar jag del av denna globalisering? Det är hur lätt som helst att kontakta någon annan så långt ifrån mig som det någonsin är möjligt, det gör ingen skillnad om vi endast har en tunn vägg eller hela jorden emellan oss. Informationen flödar fritt oavhängigt rum och nästan till och med oavhängigt tid. Betyder inte detta att nationen och dess markörer, dess luft, är oavhängigt det geografiska rummet? Jag kan odla min nationalitet var som helst, jag kan *alltid* ta del av min nations nyheter, min nations radio, min nations tidningar, min nations kultur och följa min nation på mitt språk. Globaliseringen underlättar inte bara för mig att ta del av vad som händer bortom någon annanstans, den gör det även möjligt att alltid vara hemma. Då skulle man ju kunna tala om den upplösta geografiska nationen, men frågan är om det är det samma som att nationen inte har betydelse? Är inte det bara en annan dimension?

En annan människa sa:

– Jag tror att människan har behov av att känna sig säker.

Det blev plötsligt lite tyst och osäkert i rummet; för det vill väl egentligen ingen, att en sådan trivialitet som trygghet skall stå i vägen för globaliseringens alla möjligheter eller för en identitet fritt från nationella begränsningar? Men om jag inte har någon religion eller hobby då? Vem är jag då? Och vad handlar säkerhet om? Är det inte väldigt mänskligt att vilja känna sig säker? Eller trygg? Det kan förmodligen översättas med önskan om att finnas till i ett sammanhang.

Vad handlar den leken om? Som jag tror vi alla provat, leken då vi utgår från vårt namn, tecknet för jag, mitt mig, och sen bygger på med gatan, stadsdel, staden, regionen, landet, världsdel, jorden, vintergatan, universum. Är det alla dessa geografiska avgränsningar som gör det möjligt att tänka sig ett oändligt universum utan att känna sig rädd?

Om den geografiska platsen har upphört att ha betydelse hur skulle den leken lekas då? Vad skulle komma efter jag? Eller öppnar globaliseringen alla möjligheter för att fritt definiera mig själv, ett alldeles eget jag, oberoende av förväntade identitetsmarkörer. Men skulle då någon annan överhuvudtaget förstå vem jag var? Kommer en annan värld att

finnas där vi svävar fritt utan sammanhang eller kan vi till och med skapa egna sammanhang att tillhöra? Oberoende av någon annan? Hur skulle det vara möjligt?

Globaliseringen är fantastisk! Men är det inte fortfarande ganska fåtal av oss miljarder människor som har möjlighet att ta del? Hur gör alla de människor utan dator, utan TV, utan tidning, utan att kunna läsa? Och alla utan tid?

På många platser är antagligen tillgången till datorer så stor att *allt* man vill veta finns inom räckhåll. Men vem har tid att surfa runt på intressanta nätsidor och följa djupsinniga bloggar om Irakkriget eller om den starka ekonomiska framväxten i Kina? Vilka är de människorna som hinner det? Arbetar inte de flesta vanligtvis varje dag med saker som inte ger möjlighet till surfning, sedan lagar de mat och skjutsar barn, eller förhör läxor eller... ja, ni vet hur eftermiddagar och kvällar kan rinna iväg med vardagens högst reella små trivialiteter. Inte reser väl de flesta särskilt mycket heller, kanske nästan inte alls, flygbiljetterna är fortfarande ganska dyra. Men kanske nästan alla ändå nås av nyheter omedelbart, i princip när det händer, den globaliserade världen når nog nästan alla. Men hur mycket når alla den globaliserade världen?

Kan man rita upp en annan dimension för identitet oavhängigt nation? Det finns en del, i alla fall några, som rör sig relativt fritt över jordens yta. Det enda som påminner dem om att de faktiskt rör sig över en osynlig och för dem kanske ganska oväsentlig gräns är en rigorös säkerhetskontroll. De har ett pass som ger dem tillträde till att passera dessa osynliga gränser, eller något annat som kan garantera att de tänker fortsätta, inte stanna för länge, och absolut inte för alltid. Detta något skulle kunna vara en tillhörighet till ett sammanhang som innesluter dem i denna fria rörelse, kanske den internationella politiken eller den internationella businessen eller varför inte den internationella kulturen.

Det finns jättemånga som har den globaliserade världen inom räckhåll, men finns det inte också väldigt många för vilka världen utanför nationen inte ens är kontaktbar, vars nationella identitet är det största hindret för att de skall kunna vara delaktiga i en globaliserad värld, om en globaliserad värld även innebär att kunna tala och röra sig fritt.

Finns det någon som kan suddas ut det hindret? Låter det sig göras? Är inte nationen ett segt klister som inte låter sig upplösas? Eller är det bara en tidsfråga? Är det verkligen så?